

Van: Cutting Edge – zondag 23 november 2014

Toneelgroep Nunc, 'Het geslacht Borgia - de trilogie'
Een briljant episch drama met een sisser aan het eind

Datum opvoering: 2014-11-22

Ter voorbereiding van zijn Borgia-trilogie dook Benjamin Van Tourhout drie keer in de Vaticaanse archieven om de geschiedenis van dit roemrijke pausengeslacht uit te spitten. Hij distilleerde er drie stukken uit, waarvan het derde haar première kent in deze trilogie. De eerste twee delen werden herschreven en worden hier door een deels andere cast dan in het origineel gespeeld. In deze trilogie valt meteen op hoe Toneelgroep Nunc zich op het snijvlak begeeft van het gestileerd volkse toneel van wijlen Ceremonia en het fysieke totaaltheater van Ensemble Leporello.

Centraal staat Rodrigo Borgia, weergaloos decadent gespeeld door Dries Vanhegen. Bij aanvang van 'Homo Carnale' (****) wint hij het conclaaf van zijn grote rivaal De Rovere (Hans De Munter), waarna hij start met uitbouw van zijn BVBA Borgia in het Vaticaan en ver daarbuiten. Vanaf dan barst een klassieke tragedie los waarbij iedereen elkaar kapot maakt.

De portefeuilleverdeling is een eerste voedingsbodem voor frustratie voor zijn kroost. Daarnaast wordt dochter Lucrezia beurtelings verkracht door haar vader, begeerd door haar broer Cesare en tweemaal uitgehuwelijkt aan buitenlandse vorsten. Lucrezia probeert wel uit de spiraal van seks en sabotage stappen, maar diep vanbinnen blijft ze een Borgia. Totaal verblind door de passie voor zijn zus wordt de ene na de andere dwarsligger vermoord door de eerlijke Cesare, hier gespeeld door een huiveringwekkend sterke Simon D'Huyvetter. Het moet gezegd: de lang uitgesmeerde seksscènes (die orgie-choreografie!) en de bruuske moorden zijn bijzonder gestileerd geënceneerd. Eros en thanatos liggen dicht bijeen, en zijn vaak het gevolg van elkaar.

Na een korte gevangenschap door een tijdelijke coalitie tussen De Rovere en de koning van Frankrijk, is het geslacht Borgia terug aan de macht in Homo Fatale (****), dat nog aan spankracht heeft gewonnen ten opzichte van het origineel. Hier komen de fenomenale tekst, de zeer goed uitgewerkte intriges tussen de personages en de wervelende regie helemaal tot een hoogtepunt. In ons notitieboekje schreven we na deel twee dat dit Borgia-project een mijlpaal in het Vlaamse theater is en dat dringend meer mensen deze productie moeten gaan bekijken. Hoeveel originele, allesverwoestende tragedies worden er bij ons tegenwoordig immers nog geschreven? Verder dan 'Aleksej' door Frank Adam en 'Angst' van Stijn Devillé komen we niet meteen. Nunc is een van de kleinste gezelschappen uit ons theaterbestel, maar waagt zich hier aan een grootschalig episch – en tegelijk komisch – drama over incest en machtswellust, met succes.

Iets te vroeg victorie gekraaid. In slotdeel Homo Solo (***) wordt het roer helemaal omgegooid. Weg zijn de rood-roze kleuren en de ritmische muzikaliteit, in de plaats komt een lelijke en rommelige encenering met harde live muziek van Steak Number Eight. Alle hoofdpersonages krijgen in het hier en nu nog eenmaal de kans om hun versie van het verhaal te brengen, maar ze verslikken zich in een catenaccio van het eigen gelijk. Gevolg? Driekwart van dit derde deel is totaal overbodig, omdat al die standpunten en intriges al lang duidelijk waren door de briljant gemaakte eerste twee voorstellingen. Wanneer vervolgens ook nog eens namen van hedendaagse dictators via een overhead-projector op de achterwand geprojecteerd worden, ligt het er allemaal wel heel vingerdik op. Pas in het slotbeeld krijgen we nieuwe en onheilspellende informatie: de nieuwe powers that be zijn in hetzelfde bedje ziek als de oude machtshebbers...

Filip Tielens

© Cutting Edge - 23 november 2014